

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โปรแกรมวิทยาศาสตร์ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโปรแกรมศิลป์ โดยการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการตอบแบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่สร้างขึ้น ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2522 โรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร

การดำเนินการวิจัยได้กระทำตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสอบเพื่อใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมศิลป์ 1 ฉบับ จำนวน 70 ข้อ
 - 2.1 นำแบบสอบใหญ่ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในสาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 4 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงในเนื้อหาวิชา (Content Validity)
 - 2.2 นำแบบสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหลวง จำนวน 50 คน
 - 2.3 นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ (Try Out) มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และระดับความยาก (Degree of Difficulty) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หอสอบ 27% ของ จุง-เจท ฟาน (Chung-Teh Fan)
 - 2.4 นำแบบสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 60 ข้อ ไปใช้จริงกับตัวอย่างประชากรที่ได้เลือกไว้
3. การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โปรแกรมวิทยาศาสตร์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมศิลปะ โรงเรียนรัฐบาลใน กรุงเทพมหานคร ที่เป็นโรงเรียนสหศึกษาโปรแกรมละ 150 คน โรงเรียนชายโปรแกรมละ 75 คน และโรงเรียนหญิงโปรแกรมละ 75 คน รวมเป็นโปรแกรมละ 300 คน

4. นำผลที่ได้จากการทดสอบมาหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด (Standard Error Of Measurement) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าซี (Z-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัยจากแบบสอบถามสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาตามสมมุติฐานของการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสหศึกษาโปรแกรมวิทยาศาสตร์ กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสหศึกษาโปรแกรมศิลปะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ $.01$ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชาย โปรแกรมวิทยาศาสตร์ กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชาย โปรแกรมศิลปะ ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ $.05$ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหญิง โปรแกรมวิทยาศาสตร์ กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหญิง โปรแกรมศิลปะ ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ $.05$ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์ กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมศิลปะ พบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสหศึกษา โปรแกรมวิทยาศาสตร์ กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสหศึกษา โปรแกรมศิลปะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสหศึกษา โปรแกรมวิทยาศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสหศึกษา โปรแกรมศิลปะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1.1 ลักษณะวิชาและวิธีการเรียนที่ต่างกัน วิชาที่เรียนในโปรแกรมวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ที่ประกอบด้วยกฎเกณฑ์ที่แน่นอนวิธีการเรียนต้องอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จึงทำให้นักเรียนเข้าใจความหมายที่ถูกต้องของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการนำไปใช้ ส่วนการเรียนในโปรแกรมศิลปะส่วนใหญ่เป็นการเรียนภาษาที่ต้องอาศัยการอ่านและการค้นคว้าเพิ่มเติม หลักภาษาและไวยากรณ์บางอย่างไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวลงไป มักมีข้อยกเว้นเสมอ ดังนั้นการเรียนในโปรแกรมศิลปะ นักเรียนใช้วิธีการท่องจำเป็นหลัก แต่การเรียนในโปรแกรมวิทยาศาสตร์อาศัยการตั้งสมมุติฐาน พิสูจน์ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ฉะนั้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 น่าจะเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด (Concept) ทางวิชาสังคมศึกษาได้ดีกว่า และถูกต้องกว่านักเรียนโปรแกรมศิลปะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Warren L. Haslam และ William F. Brown¹ ที่พบว่า การสอนทักษะการเรียนอย่างมีระเบียบระบบ จะช่วยปรับปรุงนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้นด้วย และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Harry Maddox² ที่เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของ

¹Warren L. Haslam and William F. Brown, "Effective of Study Skill Instruction for High School," The Journal of Educational 59 (1968) : 223 - 226.

² Harry Maddox, How to Study (New York : Fawett Publications Inc., 1963), p.2.

บุคคล และการทำงานอย่างจริงจังเท่านั้น หากแต่ยังขึ้นอยู่กับวิธีเรียนที่มีประสิทธิภาพด้วย

1.2 ในโรงเรียนต่าง ๆ เกือบทุกโรงเรียนจะคัดเลือกให้นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงได้เรียนในโปรแกรมวิทยาศาสตร์และพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเรียนในโปรแกรมศิลปะ จึงมักปรากฏเสมอว่านักเรียนส่วนหนึ่งจำใจต้องเรียนในโปรแกรมศิลปะ ทั้ง ๆ ที่ไม่ชอบในโปรแกรมนี้เลย เพราะคะแนนเรียนไม่ถึงตามเกณฑ์ที่โรงเรียนได้วางไว้ จึงทำให้มีทัศนคติไม่ดีต่อการเรียน เบื่อหน่าย ย่อท้อ ไม่ชวนชวายหาความรู้เท่าที่ควร และทำให้นิสัยในการเรียนไม่ดีไปด้วย เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภาพร เมษรักษาวณิช¹ ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนโปรแกรมวิทยาศาสตร์จะเป็นพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโปรแกรมศิลปะ และยังพบอีกว่า พวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้นจะมีนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนดีกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียนต่ำกว่าด้วยเหตุนี้ จึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสหศึกษาโปรแกรมวิทยาศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาคึกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสหศึกษา โปรแกรมศิลปะ

1.3 การรับรู้เกี่ยวกับ "ตน" (Self-Perception) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์ กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมศิลปะ ต่างกัน นักเรียนโปรแกรมวิทยาศาสตร์จะรับรู้และเข้าใจเรื่อง "ตน" ว่าเป็นคนเรียนเก่ง นักเรียนโปรแกรมศิลปะบางคนจะรับรู้ว่าคุณเรียนสู้นักเรียนที่เรียนโปรแกรมวิทยาศาสตร์ไม่ได้ ความคิดนี้จะโด่มาจากผู้ใหญ่ เช่น ผู้ปกครอง ครู หรืออาจเป็นความคิดความเชื่อของตนเอง นักเรียนที่รับรู้ และเข้าใจว่าตนเองเป็นคนเรียนเก่ง จะมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะพยายามเรียนหนังสือให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ และในทุก ๆ วิชา เวลาทำงานหรือสอบก็ทำได้ดี เพราะไม่วิตกกังวลจนเกินไป ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ที่กล่าวว่า

¹นภาพร เมษรักษาวณิช, "ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทัศนคติในการเรียน กับสัมฤทธิ์ผลในการเรียน," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515).

เมื่อเด็กตามนักเรียนเกิดความรู้อีกว่า ครูยอมรับในตัวเขา และเชื่อว่าเขามีความสามารถ
 เมื่อนั้นนักเรียนยอมพร้อมมากขึ้นที่จะให้ความร่วมมือกับครู จะยอมรับความช่วยเหลือ คำแนะนำ
 ตกใจ และสนใจในเรื่องการเรียนมากขึ้น¹ การที่นักเรียนจะมีความรู้สึกดังกล่าวนั้น ครู
 และนักเรียนต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2.ก. คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชาย โปรแกรมวิทยาศาสตร์ กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 โรงเรียนชาย โปรแกรมศิลปะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์ที่เป็นนักเรียนชายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคม
 ศึกษาไม่แตกต่างกับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมศิลปะ

ข. คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหญิง โปรแกรมวิทยาศาสตร์ กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 โรงเรียนหญิง โปรแกรมศิลปะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหญิง โปรแกรมวิทยาศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคม-
 ศึกษาไม่แตกต่างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหญิง โปรแกรมศิลปะ

ที่เป็นเช่นนี้เพราะการคัดเลือกตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนโรงเรียนชาย
 และนักเรียนโรงเรียนหญิง โปรแกรมวิทยาศาสตร์ กับนักเรียนโปรแกรมศิลปะนั้น ได้ใช้
 ตัวอย่างประชากรกลุ่มละ 75 คน ซึ่งน้อยกว่าตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนโปรแกรม
 วิทยาศาสตร์ และนักเรียนโปรแกรมศิลปะ โรงเรียนสหศึกษา ซึ่งเป็นนักเรียนโปรแกรมละ
 150 คน ตัวอย่างประชากรมีจำนวนน้อยเป็นเหตุให้ค่ามัธยิมเลขคณิตของคะแนนไม่แตกต่าง
 กันอย่างมีนัยสำคัญ

¹ ประสาน มาลากุล ณ อยุธยา, "ปัญหาของเด็กที่ไม่อยากเรียน," ศูนย์ศึกษา

อีกประการหนึ่ง เพราะนักเรียนโปรแกรมวิทยาศาสตร์ และนักเรียนโปรแกรมศิลปะ เป็นนักเรียนเพศเดียวกัน คือ โรงเรียนชายเป็นนักเรียนชายทั้ง 2 โปรแกรม และโรงเรียนหญิงเป็นนักเรียนหญิงทั้งสองโปรแกรม ซึ่งนักเรียนเพศเดียวกันนั้นจะมีทัศนคติและนิสัยในการเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมฆรักชานิช¹ ที่กล่าวว่า นักเรียนเพศเดียวกันแต่ละโปรแกรมจะมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนที่ไม่แตกต่างกัน และยังพบอีกว่า นิสัยในการเรียน ทัศนคติในการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย เมื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับเพศ ทำให้คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชาย โปรแกรมวิทยาศาสตร์ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชาย โปรแกรมศิลปะ และคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหญิง โปรแกรมวิทยาศาสตร์ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหญิง โปรแกรมศิลปะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับครู สังคมศึกษา

1. ผลการวิจัยนี้ต้องการเมืองคู่ประกอบด้วยอีกหลายอย่างที่มีส่วนสนับสนุนการเรียนของนักเรียนใหม่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หรือเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำ ดังนั้นถ้าครู สังคมศึกษาจะพยายามร่วมมือกับครูที่สอนวิชาต่างๆ

¹เมฆรักชานิช, "ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทัศนคติในการเรียน กับสัมฤทธิ์ผลในการเรียน," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515).

ในชั้นเดียวกันหรือวิชาสังคัมศึกษาร่วมกันคนหาสาเหตุที่แท้จริงของการที่นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน และพยายามหาทางแก้ไข ย่อมจะทำให้นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนทำมีความสามารถในการเรียนสูงขึ้น

2. ครูสังคัมศึกษาควรกำหนดวัตถุประสงค์ของวิชาสังคัมศึกษาในแต่ละบทเรียนให้ชัดเจน และให้นักเรียนได้ทราบเป็นแนวทางในการเรียน เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสังคัมศึกษาคีขึ้น

3. ในด้านการสอนของครูสังคัมศึกษา ครูควรที่จะเลือกวิธีสอนหลาย ๆ แบบมาใช้โดยพิจารณาเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา จุดมุ่งหมายของบทเรียนและความต้องการ ตลอดจนความสามารถของผู้เรียน เป็นเกณฑ์ โดยเฉพาะการสอนแบบใหม่ ๆ เช่น การสอนแบบ Scientific Method หรือ การสอนแบบ Inquiry Method ดังนั้นครูจึงควรได้พิจารณาเลือก สับเปลี่ยนกันเพื่อมิให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการสอนของครู

4. ครูควรจัดการวัดผลเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษาสมาเสมอ ครูควรใช้การวัดผลหลายวิธี เช่น การสังเกต การอภิปราย การตอบคำถามปากเปล่า การทำแบบฝึกหัด การรายงาน การสอบข้อเขียน เป็นต้น ข้อทดสอบควรเป็นทั้งแบบอัตนัยและปรนัยผสมกัน ครูต้องมีระเบียบระเบียนสะสมเพื่อเก็บผลการเรียนของนักเรียนแต่ละคน ครูควรเก็บรวบรวมผลอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียน เมื่อนักเรียนมีข้อบกพร่อง หรือข้อผิดพลาดอย่างไรครูจะได้แก้ไขได้ทันที่ ก่อนที่จะสายเกินไป ข้อทดสอบทุกครั้งควรมีทั้งความรู้ที่เรียนมา และจากบทเรียนและความรอบตัวอื่น ๆ ด้วย หรือทดสอบว่านักเรียนได้ศึกษาคนควาเพิ่มเติมด้วยตนเองหรือไม่

5. ครูสังคัมศึกษาควรเข้าใจปรัชญาและวิธีการวัดและประเมินผลอย่างแท้จริง ตลอดจนสามารถสร้างหรือเลือกใช้แบบวัดผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพ ดังนั้นควรรศึกษาค้นคว้าและเข้ารับการอบรมโดยสม่ำเสมอ

6. ครูสังคัมศึกษาควรร่วมมือและประสานงานอย่างใกล้ชิดกับอาจารย์ที่ปรึกษา (Advisor) และอาจารย์แนะแนว (Counselor) เพื่อช่วยให้นักเรียนมีการปรับปรุงตัว

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเรียนวิชาสังคมศึกษาให้ดีขึ้น และฝ่ายแนะแนวของโรงเรียน อาจใช้ความรู้เกี่ยวกับผลการวิจัยครั้งนี้สำหรับเตือนนักเรียนให้ระมัดระวังในการเรียนของตน หรือจัดบริการให้คำปรึกษาเป็นพิเศษแก่นักเรียนที่มีท่าว่าจะเรียนไม่สำเร็จอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันฝึกหัดครู

1. สถาบันฝึกหัดครูในฐานะที่เป็นผู้ผลิตครูในสาขาวิชาต่าง ๆ ควรเน้นความสำคัญของวิชาเฉพาะ เพื่อให้บัณฑิตศึกษาได้เกิดแนวความคิดเพื่อจะได้นำไปปฏิบัติโดยถูกต้องต่อไป
2. สถาบันฝึกหัดครูควรฝึกนิสิตและนักศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลที่ดี ให้รู้จักการวัดผลวิธีต่าง ๆ รู้จักออกข้อทดสอบแบบต่าง ๆ รู้จักการคิดคะแนนอย่างถูกต้องยุติธรรมและรวดเร็ว มีความรู้ทางสถิติ เพื่อนำไปใช้ประกอบการคิดคะแนน และควรหัดสร้างข้อทดสอบมาตรฐาน
3. สถาบันฝึกหัดครูควรเป็นแหล่งให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการแก่ครูสังคมศึกษาในคานต่าง ๆ เป็นคนว่า คานเนื้อหาวิชา วิธีสอน อุปกรณ์การสอน การวัดผล เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ตามกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม
4. สถาบันฝึกหัดครูควรจัดให้มีกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ให้บัณฑิตศึกษาได้ทดลองปฏิบัติ เพื่อจะได้เป็นตัวอย่างในการจัดกิจกรรมขณะที่ตนทำการสอนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรจะได้นำแบบสอบถามนี้ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนรัฐบาลในส่วนภูมิภาค อาจจะทำให้ได้ผลแตกต่างไปจากการวิจัยนี้ ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร
2. สำหรับแบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษานั้น ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเอง ซึ่งอาจทำให้แบบสอบถามมีข้อผิดพลาด หรือไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาทั้งหมด ดังนั้น ถ้าผู้วิจัย

จะทำการวิจัยทางด้านนี้ต่อไป แบบสื่อนี้ น่าจะนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

3. ควรจะได้ทำการวิจัยต่อไป เพื่อค้นหาสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็น
แนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้โดยลดความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาสังคม-
ศึกษาต่อไป

4. ควรสร้างแบบทดสอบมาตรฐานสำหรับวิชาต่าง ๆ เพราะแบบทดสอบนี้
จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

5. ควรศึกษาถึงอิทธิพลอื่น ๆ เช่น อิทธิพลทางสังคมวิทยา อิทธิพลทางจิต-
วิทยา อิทธิพลทางสรีรวิทยา ฯลฯ ซึ่งอาจมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
แตกต่างกันได้.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย